

การพัฒนาคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยการใช้
รูปแบบการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอแรนซ์

นางสาวหงส์สนธิ์ เอื้อรัตนรักษา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาจิตวิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๓๖

ISBN 974-583-397-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018945.117869.836

THE DEVELOPMENT OF CREATIVE THINKING OF PRATHOM SUKSA
FIVE STUDENTS BY USING TORRANCE'S FUTURE PROBLEM
SOLVING MODEL

Miss Hongsunee Uarattanakraka

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Psychology
Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-583-397-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้
รูปแบบการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอแรนซ์

โดย นางสาวหงส์สลุณีย์ เอื้อรัตนรักษา

ภาควิชา จิตวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา

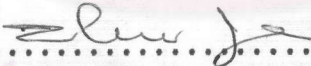

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

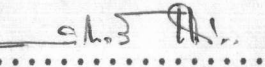

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.คณางค์ มณีศรี)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิรันตร์ แสงสวัสดิ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

หนังสือสนีัย เออร์ตันรักษา : การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้รูปแบบการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอแรนซ์ (THE DEVELOPMENT OF CREATIVE THINKING OF PRATHOM SUKSA FIVE STUDENTS BY USING TORRANCE'S FUTURE PROBLEM SOLVING MODEL) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, 132 หน้า. ISBN 974-583-397-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้รูปแบบการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอแรนซ์ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลสวนสนุก จำนวนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 76 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 38 คน กลุ่มควบคุมจำนวน 38 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบมีกลุ่มควบคุม ทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ในระหว่างการทดลองนั้นนักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการสอนตามรูปแบบการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอแรนซ์จำนวน 15 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามปกติ โดยใช้เนื้อหาของกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 11 เกี่ยวกับข่าว เหตุการณ์ และวันสำคัญ ผู้วิจัยทำการทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกคนในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลหลังการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า สมมติฐานการวิจัยได้รับการสนับสนุน โดยที่คะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังการทดลอง และระยะติดตามผลหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และคะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังการทดลองและระยะติดตามผลหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... จิตวิทยา
สาขาวิชา ..... จิตวิทยาการศึกษา
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิติต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม .....

C342839 : MAJOR EDUCATIONAL PSYCHOLOGY
KEY WORD: CREATIVE THINKING / FUTURE PROBLEM SOLVING / PRATHOM SUKSA FIVE
HONGSUNEE UARATTANARAKSA : THE DEVELOPMENT OF CREATIVE THINKING
OF PRATHOM SUKSA FIVE STUDENTS BY USING TORRANCE'S FUTURE PROBLEM
SOLVING MODEL. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PRANSARN MALAKUL, Ph.D.
132 pp. ISBN 974-583-397-5

The purpose of this research was to study the development of creative thinking of Prathom Suksa five students by using Torrance's Future Problem Solving Model. The subjects were 76 Prathom Suksa five students from Tedsaban Saunsanuk School. They were randomly assigned into experimental group and control group with thirty-eight each. Pretest post-test control group design was used in this study. The experimental group was taught fifteen sessions using Torrance's Future Problem Solving Model while the control group was taught by traditional teaching within the content of the life experience area, unit 11 "Current news events and important days". Subjects in both experimental group and control group were tested on Torrance's Test of Creative Thinking before, after treatment and one - month follow up. The data were analyzed by using the t-test.

The results were as follows :

Students in experimental group got scores on creative thinking on post-test and follow-up significantly higher than students in control group, ($p < .001$). Students in experimental group also got post-test and the follow-up scores on creative thinking test significantly higher than their scores on the pretest ($p < .001$).

ภาควิชา..... จิตวิทยา
สาขาวิชา..... จิตวิทยา
ปีการศึกษา..... 2536

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้ความรู้ แนวคิด คำแนะนำ ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆในการทำวิทยานิพนธ์มาด้วยดีตลอด อีกทั้งท่านได้ให้ความเอื้ออาทร ให้กำลังใจในการแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งด้านการศึกษา การทำงาน ด้วยความเสียสละ ปราศจากอคติ และห่วงใยศิษย์เสมอมา ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและตระหนักถึงคุณค่าในสิ่งที่อาจารย์มอบให้ และ โอกาสนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธีรวัตร แสงสวัสดิ์ รองศาสตราจารย์ ดร. โยธิน คันสนนุทธ รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต รองศาสตราจารย์ นิรมล ชยุตสาหกิจ อาจารย์ ดร. ศักนาคี มณีศรี และคณาจารย์ภาคจิตวิทยาทุกท่านที่ได้ให้คำปรึกษาและกำลังใจที่อบอุ่นตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์อรุณ ศรีณรงค์ อาจารย์จันทนา ศรีณรงค์ อาจารย์ทิพย์สุ สุกิน อาจารย์ชนิษฐา วิทยานุมาส อาจารย์จันทนา เจริญชีวกุล ที่ให้ความปรารถนาดี ให้กำลังใจ และความเอื้ออาทรตลอดจนการให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อคิดที่เป็นประโยชน์ตลอดมา

ขอขอบพระคุณอาจารย์ยุพา มัชฌิมจันทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลสวนสนุกที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี ขอขอบคุณอาจารย์จู่ไร ปะโมทั้ง อาจารย์ทีวัฒน์ มณีโพธิ์ และอาจารย์นงเยาว์ ดวงจันทร์ เป็นอย่างมากที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือตรวจทานเครื่องมือและให้คำแนะนำตลอดมาที่ทำการทดลอง และที่สำคัญขอขอบคุณนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทุกคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งตลอดระยะเวลาของการทำวิจัย และขอขอบคุณคณาจารย์โรงเรียนเทศบาลสวนสนุกทุกท่านที่ให้กำลังใจตลอดมา

ขอขอบคุณ คุณเอมอร ฤกษ์ระวีรังสรรค์ ที่ให้คำปรึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณจิตติพัฒน์ สงบกาย คุณเนษุทิศธิ์ เนคมานุรักษ์ คุณสมศักดิ์ กัณหะ คุณลลิตา จิตระจินดา คุณอรอนงค์ เทพอัครชัย คุณสุพจน์ พวงมาลัย คุณรัตติยา หทัยธรรม คุณธวัช คำ-สะอาด คุณไพจิตร สะดวกการ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ รวมทั้งให้ความเอื้ออาทรและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนบ้านวังหินชา ปีการศึกษา ๒๕๓๒ ที่เป็นผู้จุดประกายไฟและสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องความคิดสร้างสรรค์

ขอขอบคุณ คุณอรัญญา จิวาลักษณ์ คุณกิ่งดาว กลิ่นจันทร์ คุณนรดี กิจบุรณะ คุณวัลลิกา สุขวิเศษ ร.ต.อ.เอื้อญาติ ชูชื่น คุณใจเพชร สมประสงค์ คุณนเยาว์ ทองเกตุ และคุณบวร สุวรรณพา คุณสุกัญญา ยุติธรรมนนท์ ที่ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ตลอดจนความเอื้ออาทรที่อบอุ่นเสมอมา

ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ชาวจิตวิทยาทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณโครงการคิดและการคิดสร้างสรรค์ ที่กรุณาให้ทุนอุดหนุนสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้ จำนวน ๖,๕๓๗.๕๐ บาท

และท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณของ คุณพ่อ คุณแม่ และญาติพี่น้องทุกท่านที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของผู้วิจัย ที่ให้ความรัก ความเมตตา และความห่วงใยตลอดจนให้ความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ในการศึกษาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด และขอระลึกถึงพระคุณของอาจารย์ที่อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้กับผู้วิจัยตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงปัจจุบัน

หงส์สุนีย์ เอื้อรัตนรักษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	4
ความคิดสร้างสรรค์	6
- ความหมายของคำว่าความคิดสร้างสรรค์	6
- ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์	7
- องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์	11
การศึกษาอนาคต	11
- ความหมายของคำว่า อนาคต	12
- ความสำคัญของการศึกษาอนาคต	12
- หลักการของการศึกษาอนาคต	13
กรอบแนวคิดของรูปแบบการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอแรนซ์	14
- ความหมายของรูปแบบการคิดแก้ปัญหาอนาคต	14
- องค์ประกอบของรูปแบบการคิดแก้ปัญหาอนาคต	14
- วิธีการหรือขั้นตอนของรูปแบบการคิดแก้ปัญหาอนาคต	14
- วัตถุประสงค์ของของรูปแบบการคิดแก้ปัญหาอนาคต	20
- เทคนิคการระดมสมอง	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
ปัญหาในการวิจัย	30
ตัวแปรในการวิจัย	31
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สมมติฐานในการวิจัย	21
คำจำกัดความในการวิจัย	31
ขอบเขตของการวิจัย	32
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	33
2 วิธีการดำเนินการวิจัยและวิธีรวบรวมข้อมูล	34
กลุ่มตัวอย่าง	34
การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	35
การออกแบบการวิจัย	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
วิธีดำเนินการวิจัย	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
การนำเสนอข้อมูล	49
3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
4 การอภิปรายผลการวิจัย	55
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	61
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก ก.	73
ภาคผนวก ข.	76
ภาคผนวก ค.	124
ภาคผนวก ง.	125
ประวัติผู้แต่ง	182

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	การเปรียบเทียบทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ที่สำคัญ 8
2	กรอบแนวคิดตามรูปแบบการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอแรนซ์ 15
3	ตารางที่ใช้ในการประเมินเพื่อหาวิธีการคิดแก้ปัญหาที่ดีที่สุด 19
4	ตารางเกณฑ์การให้คะแนนความคิดริเริ่มของกิจกรรมที่ 4 39
5	ตารางแสดงขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย 47
6	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ของคะแนน ความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลหลังการทดลอง 52
7	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของ กลุ่มทดลองระหว่างหลังการทดลองและก่อนการทดลอง 54

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1	รูปแบบการวิจัยแบบ Pretest Post-test Control Group Design 48
2	กราฟแท่งแสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลหลังการทดลอง 53

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย